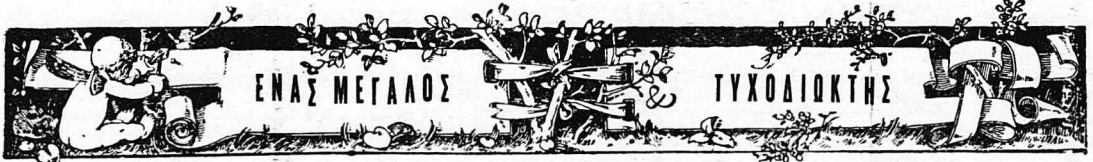

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

'Η νύκτες του Φερνάνδου Κορτές. 'Η περιπετειώδης και τυχοδιαικτική ζωή του. 'Η εκστρατεία του στο Μεξικό. Πώς κατέλαβε τη χώρα με μία φοιχτά άνδρων! Μάχα, αγώνες, αιματοκυλισματα. 'Η λεηλασία του αυτοκρατορικού θησαυρού. 'Ο Αυτοκράτωρ αιχμάλωτος. 'Η απάνθρωπια και τὰ εγκλήματα του Κορτές. 'Η επιστροφή του στην 'Ισπανία. Τό εικηρό τέλος του κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Δυό από τους μεγαλύτερους τυχοδιώκτες που αναφέρει η ιστορία των τελευταίων αιώνων, είνε και οι Έξης: 'Ο Πιζάρρ, ο κατακτητής τού Περού, και ο Κορτές, ο κατακτητής τού Μεξικού.

Γιά τόν πρώτο μιλήσαμε άλλοτε διά μακρών. Σήμερα θ' ασχοληθούμε με τόν δεύτερο: Τόν τολμηρό θαλασσοπόρο Φερνάνδο Κορτές, και τις καταπληκτικές περιπέτειές του.

'Ο Φερνάνδος Κορτές γεννήθηκε στά 1483, στην πόλι Μεντελάν της 'Ισπανίας. 'Η οικογένειά του ήταν ευγενικής μέν καταγωγής, αλλά φτωχή. Οι γονείς του ήθελαν να τόν κάνουν δικηγόρο. Αυτός όμως προτιμούσε τó επάγγελμα τού πολεμιστού. Κι' έτσι, μιά μέρα, εγκατέλειψε τó Πανεπιστήμιο, δλου σπουδάζε, και κατατάχθηκε στό στρατό. Στην αρχή σκεδάζε να πάη να πολεμήσῃ στη Νεάπολι. 'Όταν έγινε ξεκίνησε γιά τήν πόλι αυτή, στό δρώμιο άρρώστησε. 'Όταν έγινε καλά, άλλαξε σχέδιο. 'Αντί να διευθυνθή στη Νεάπολι, προτίμησε να πάη στον 'Αγιο Δομίγγο των 'Αντιλλών, όπου υπηρετούσε ός στρατιωτικός διοικητής ένας θεός του.

'Εξη χρόνια μετά τήν άφιξή του στις 'Αντίλλες, στά 1511, ο Κορτές ξεκίνησε, μαζί με τόν Βελάσκοθε, γιά ν' ανακαλύψῃ τήν Κούβα. Κατά τήν διαδρομή της εκστρατείας αυτής έδειξε όλα τά χαρίσματα με τά οποία τόν είχε προικίσει ή φύσις: Στρατηγικότητα, πονηρία, άνδραγία... Κι' έτσι, όταν έστειρ από λίγον καιρό, ανεκαλίφθρησαν τά παράλια τού Μεξικού, ο Βελάσκοθε ανέθεσε σ' αυτόν να πάη να κατακτήσῃ τήν εως τότε άγνωστη αυτή χώρα.

'Από τότε άρχισε γιά τόν Κορτές μιά ζωή γεμάτη περιπέτειες — τις καταπληκτικότερες άρ' όσες αναφέρει ή ιστορία.

***

'Η πρώτη δουλειά τού Κορτές, όταν άφθάσε τήν άρχηγία της εκστρατείας αυτής, ήταν... να βρη στρατό. Με πολύ κόπο λοιπόν καθάρωσε να συγκεντρώσῃ 617 'Ισπανούς στρατιώτες στό έρρημο νησί Κοζουμέλ, σ' αυτός δέ προσέθεσε και μερικούς ναυαγούς που είχε βρη λιμνοκονιόντας στό νησί αυτό. Κατόπιν ξεκίνησε άμέσως γιά τήν εκστρατεία.

Μετά τόν Κολόμβο, ο Κορτές ήταν ο πρώτος πραγματικός ήρωας τόν όποιον έβλεπε η 'Αμερική. 'Όλοι οι άλλοι, όσοι κατά καιρούς είχαν ένοικήσει στό Νέο Κόσμο, δέν ήταν παρά λησται και μεγαλόσημοι πλιατακόλογοι. 'Η γενναιότης τού Κορτές και ή ενγύνη των τρόπων του, τόν είχαν κάνει άγαπητότατο στους στρατιώτες του.

Τήν 4 Μαρτίου 1519, ο Κορτές έφτασε στό Μεξικό. 'Η άποστολή του δέν ήταν εύκολη. Τό Μεξικό, χώρα πλουσιοντάτη και άπειρανη, κατοικείτο από λαό κατ' έξοχην πολεμικό. Οι Μεξικανοί, προσημαίνοντας τόν κίνδυνο της έπδρομής αυτής, μητχαν κατά χιλιάδες μέσα στό πλουριά τους γιά να έπειθούν κατά τόν πλοίου τού Κορτές και να τόν διάσωσουν. 'Όταν είδαν όμως τούς πανήλικους εφορητούς πύργους που μετέφεραν τά 'Ισπανικά πλοία, κατελήφθησαν από πανικό και, εγκαταλείποντες τις ελαφρές πράγές τους, έκτύπησαν πώς να σωθόν κολιμβώντας!

'Ανατάραχτος, τότε, ο Κορτές, απέτιδίσθη στη Ξηρά και, επί κεφαλής των 700 περίπου πολεμιστών του, έβάδισε εναντίον της Ταμπακό, μιάς από τις σπουδαιότερες πόλεις τού Μεξικού, τήν όποια και έκρούισε. Τήν πόλι αυτή τήν υπερασπιζαν τά δύο άνδραγία Μεξικανικά στατειώματα. Έχοντα επί κεφαλής έναν 'Ισπανό λιποτάκτη. Μόλις όμως οι βάρβαροι Μεξικανοί άντιδρασαν τά κανόνια και τά άλλα προσβάλλα δπλα τόν 'Ισπανόν, έπίστεψαν ότι είχαν να κάνουν με ύπερφυσικά όντα και κατελήφθησαν από άπερίγραστο πανικό.

'Ο αυτοκράτωρ τού Μεξικού Μοντεζούμα, βλέποντας τις έπιτυχίες τού Κορτές, άρχισε να άνησυχί πλέον στό σοβαρό... Τού έστειλε λοιπόν πλεόν έμπιστους του αδικούς γιά να τόν ερωτήσουν τί ζητούσε στη χώρα

του... 'Ο Κορτές υπεκρίθη ότι έρχόταν ός φίλος... 'Επρόθεσε όμως, γιά πόν ένδοξόμενον, ότι κατά τόν έχθρόν του μετεγριζέτο ός δπλο τούς... κεραυνούς τού ούρανού, τά κανόνια του. 'Ο Μοντεζούμα, θέλοντας και μη, έκαμε πώς τόν πιστεύει. Κι' έτσι, ειρηνικά πλέον, ο Κορτές εφρόντισε να επεκτείνῃ τήν κατοχή του σέ όλο τó Μεξικό.

Οι Μεξικανοί έθεωρούσαν τούς 'Ισπανούς ός ισοδύους. 'Όταν περνούσε από κανένα δρώμιο 'Ισπανός φαντάρος, οι κάτοικοι έγονάτιζαν και τόν έκροσκινοδύσαν...

'Η κατάσταση όμως αυτή δέν μπορούσε να διαρκέσῃ επί πολύ. 'Ο Κορτές βιαζόταν να γίνῃ κύριος όλων των θησαυρών τού Μεξικού. Κι' έκρεπε να βρη μιά εύκαιρία να ίκανοποιήσῃ τήν έπιθυμία του αυτή. Και ή εύκαιρία αυτή δέν άργησε να παρουσιασθή.

'Ενα βράδυ άνηγγέλη στον Κορτές ότι έπτά 'Ισπανοί στρατιώται είχαν σαση από φανατικούς Μεξικανούς. Τότε ο Κορτές, χωρίς να ζαση καιρό, έτέθη επί κεφαλής πενήντα μόνον στρατιωτών του, έπήγε στό άνάκτορα τού Μοντεζούμα, τόν συνέλαβε και τόν άπήγαγε ός αιχμάλωτο στό άνάκτορά του.

'Από τή στιγμή εκείνη ο Μοντεζούμα υπεβλήθη σέ φοβερούς έξεντελισμούς. 'Αφού τόν έδεσαν χειροπόδαρα, καθώς και τούς άυτόρους αλλιώχους του, τόν ανάγκασαν να όρασήθῃ δημοσίως πίστι και άφοσίωση στον αυτοκράτορα της 'Ισπανίας. Κι' ο Μοντεζούμα υπέκυψε στην άξίωση αυτή. Γιά να εξαγοράσῃ μάλιστα τήν έλευθειά του, παρέδωσε στους 'Ισπανούς έξαικάσιες χιλιάδες χρυσά μαρκα και μιά τεραστία ποσότητα πολιτίμων λιθών. Οι 'Ισπανοί όμως, αντί να τρησήουν τήν ύπόσχεσή τους και να έλευθερώσουν τούς αιχμάλωτους, τούς κτύπησαν όλους, εκτός από τόν αυτοκράτορα!...

'Η είδησις αυτή άναστάωσε τούς ύθαγενείς. Κατανακαχημένοι μετρός στην προδοσία τόν έβδόθον τους, ώπλισθησαν και περιεγκύλισαν τó φρονιό πλοιο βιαζόταν ο Κορτές με τούς άνδρας του και τόν αιχμάλωτο Μεξικανό αυτοκράτορα...

'Η θέσις τού μεγάλου τυχοδιώκτην ήταν κρίσιμη. Οι έπδρομείς άνήσυχον σέ... διακόσιες χιλιάδες! 'Ήσαν θαμνάσια ώπλισμένοι και πεπαιρωχημένοι. Είχαν ζήσει αρκετό καιρό μαζί με τούς 'Ισπανούς κι' είχαν πάρει τήν ήθική τους ώς θεούς. Τέλος, τó ήθικό τους ήταν άδικαιότατο. Τό μόνο καταπύγιο τού Κορτές ήταν πλέον ή πίστις και ή άφοσίωσις των ύθαγενών προς τόν βασιλέα τους. Γνωρίζοντας ότι τόν έθεωρούσαν ός Θεό, ο Κορτές έπεισε τόν Μοντεζούμα να βρη τήν ταράτσα τού άνάκτορου και να διατάξῃ τούς ήπικούς του να... κατεβούν τά δπλα και να διαλυθών.

'Ο Μοντεζούμα είχε τή δειλία να ύπακούσῃ. 'Όταν όμως οι ήπικοί του τόν άντίκρουσαν και άκούσαν τά λόγια που τούς έλε, έξένευσσαν άδωμ περισσότερο. 'Αρχισαν να τόν βρίζουν ός δειλό, ός όργανο των έχθρόν της πατριδός, και συγχρόνως άρχισαν να τόν λιθοβολών και να τόν τοξείουν. 'Ο Μοντεζούμα γιά πρώτη φορά έβλεπε τó λαό του να τού φρεγάται έτσι. Κάτωχρος από τή συγκινησι έπεχείρησε να άκουσθή μέσα στό πανδαμόνιο εκείνο. Τήν ίδια στιγμή όμως πληγώθηκε από μιά πέτρα κι' έπεσε κάτω!...

Οι γιατροί της άκολουθίας τού Κορτές έκαναν ό,τι μπορούσαν γιά να σώσουν τόν Μεξικανό αυτοκράτορα. Αλλά όμως, ντροπισμένος όσος ήταν, βλέποντας ότι είχε χάσει τó γόνιμό του, έβγαλε τούς έπιδέσμονς με τούς όποιους είχαν δέσει τó τραύμα του, άρνήθηκε να δεχτή κάθε τροφή και, σέ λίγες μέρες, πέθανε.

'Ο Κορτές έλασε τότε τó σπουδαιότερό του άτου!...

***

Μετά τόν θάνατο τού Μοντεζούμα, ο Κορτές διέτρεξε μεγάλους κινδύνους. Γιά να σωθή, έπεχείρησε να δραμετεύσῃ. Οι εξαγομήθεντες όμως Μεξικανοί τόν κατεβόησαν

ΓΡΑΦΟΥΔΙΑ
ΕΡΟΦΙΛΗ
Κλειούνε τὰ μάτια μου κι' άκούω τή (μυρουδιά)
Λούσε με, μάγεψέ με, κοίμησέ με, κοίμησέ με στη χιλιόμυρστη σου τήν (ποδιά) και πές μου εκείνο που δέ λέμε.
Σάν όνειρο άς μου έρθῃ ο λόγος σου...
Γιγάντιος κόσμος δέ θά γκρεμιστή, (δὲ θά φτιαστῃ, μόνον ἡ σκιά βεγγόλιγνου κυπαρισσιού θά πέσῃ άπάνω μου πιστή.)
Πιστή! Γιατί τ' όνειρο κι' αυτή μα (δὲ θά φύγῃ!)
Μά από τῶν μυρουδιών σου τὸ μεθύσι,
'Ω ζάλη, δὲ γλῶκα άπέραντη — (πούς σ' ελεε λίγη;
Του Χάρου ἡ σάλλυγα θά με (ζυγανῃ)!...
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΜΠΥΣΗΣ

και κατέφαζαν τους περισσότερους από τους στρατιώτες του. Δεν θα εσώζετο δε ούτε ο ίδιος, αν δεν εφρόντιζε να μη, για να εγείρει άουλο, μέσα σ' ένα ναό...

Την επομένη, περιστοιχίζόμενος από δίλιγους πιστούς αξιωματούχους του, βρέθηκε περικλωμένος από 40.000 Ιθαγενείς. Αυτή τη φορά ο Κορτέζ άντελλήθη ότι ήταν χαμένος... Έξαρνα όμως, την τελευταία στιγμή, του ήρθε μια τολμηροτάτη ιδέα: Γνωρίζοντας ότι οι Μεξικανοί έφεραν ένα δεισιδαιμόνιο οσείασμο στη σημαία τους, απέφασε να... την κινεϊσθή! Χωρίς να χάσει λοιπόν καρδιά, όρμησε, συνοδευόμενος από τους αξιωματούχους του, εναντίον του στρατηγού που την κρατούσε, τον έσκότασε και την πήρε από τα χέρια του. Μόλις είδαν το θέμα αυτό, οι 40.000 Μεξικανοί, καταληφθέντες από έναν παράξενο τρόμο, έτραβήσαν εις γρήνη...

Έντομεταξύ είχε άναγορευθή αυτοκράτωρ του Μεξικού ο νεαρός Γκατιμωζίνο, άνεργος του Μοντεζούμα. Ο Κορτέζ, αν και εσώθηκε προσωρινώς, άντελαμβάνετο πως ήταν χαμένος. Τότε όμως τον εσώθησε ξαφνικά η τύχη... Τα μαντίνα των Μεξικάνων έφορητεύσαν ότι εντός μιας εβδομάδος ο Κορτέζ θα συντριβέιτο.

— Δώστε μου μιας εβδομάδος καρδιά, έμηνεσε ο Κορτέζ στους Μεξικανούς, και θα δήτε πως θα βγάλω ψεύτες τους μάντινα σας...

Οι Μεξικανοί εδέχθησαν την πρόκληση. Ο Κορτέζ έλαβε στο μεταξύ αυτό τα μέτρα του, κι έτσι απέκλινε κάθε άμωσο κίνδυνο.

Βλέποντας τότε οι Μεξικανοί ότι έπερασαν δυο εβδομάδες χωρίς ο Κορτέζ να πείη τίποτα, έχασαν την έμπιστοσύνη στους μάντινα των, έχασαν το ήθος τους και κατέβησαν τα δίπλα.

Ο γενναίος αυτοκράτωρ Γκατιμωζίνο έπεσε στα χέρια του Ίσπανού τυροδωκτου. Τόσον δε αυτός όσον και οι άνωτάτοις τιτουλούς του, ύπστησαν τρομερά βασανιστήρια από τους άπανθρώπους νικητάς. Τέλος, ο άτυχός Γκατιμωζίνο έκάκηε ζωντανός! Διηγούνται μάλιστα το έξι ανέκδοτο: Την ώρα που έτοιποθετήθη επάνω στην πυρά, ένας ύπουργός του, που ύφισατο και αυτός το ίδιο μαρτύριο κοντά του, παραπονέθηκε για τους πόνοους που αισθανόταν.

— Μήπως έγω, άπάντησε άγέροχα ο Γκατιμωζίνο, είμαι ξαπλωμένος πάνω σε τριαντάφυλλα;...

Και ξεψύχησε, χωρίς να βγάλει άλλη λέξη άπ' το στόμα του...

Ο βασιλεύς της Ίσπανίας, όπως είνε φυσικό, φάνηκε πολύ άχαριστος στον άνθρωπο που είχε προσφέρει τόσες υπηρεσίες στη χώρα του. Ο Κορτέζ, όταν γύρισε στην Ίσπανία, έπεσε στη διαμέμεια του βασιλέως, κατόπιν διαφόρων σινοφαντιών που έξέφραναν εναντίον του οι ζηλιόφροντα αείλοιοι. Λένε μάλιστα ότι, όταν κάποτε παρουσιάστηκε ενώπιον του βασιλέως Καρόλου όου, ο βασιλεύς έκαμει δίδην πως δεν τον άνεγνωρίσει.

— Ποιός είσαι; τόν ρώτησε περιφρονητικά.

— Είμαι ο άνθρωπος, άπάντησε άγέροχα ο Κορτέζ, που σας έχασα περισσότερο έπαρχίες άπ' όσες πόλεις σας άφησε κληρονομία ο πατέρας σας!...

Ύστερ' από λίγον καρδιά ο Κορτέζ απέθανε, με την πικρία στην ψυχή για την άχαριστία του βασιλέως του! Το τέλος του ίπτηξε οίκτρο! Έπέθανε βασανιζόμενος από τύψεις για τις ληστείες που είχε διαπράξει εις βάρος των άτυχών Μεξικάνων, για τα έγκλημάτα του και τις άπανθρωπίες του.

ΟΛΛΑΝΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΤΟΥ Φ. ΡΟΟΣΝΤΟΡΠ Ο ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Σταμάτησαν μπροστά στην πόρτα του Όρφανοτροφείου. Η γιαγιά άπλωσε το τρεμάμενο χέρι της και τραβήξε το καρδόνι. Έπειτα έσοκμη προς τη μικρή Μίνε που στεκότανε πλάι της ήσυχη και φροβισμένη, με τα μάτια κωφωμένα στην ξύλινη-έξώπορτα, και της εχάιδεχε το πρόσωπο.

Ένα βαθύ βήμα άκούστηκε από μέσα κι η μεγάλη πόρτα άνοιξε. Τότε η γρηά προχώρησε στο σκοτεινό κτίριο περπατώντας άσπρά, διασταχτικά και με μεγάλο κόπο. Από τους άδύνατους όμοους της κωφώταν ένα παλιό σάλι και τ' άσπρα μαλλιά της σκεπαζότουσαν από το κωφάκτωρο καπέλλο της με τις πλατείες κωφέλλες και τις μαφρες γυλιστορές χάντρες. Το πρόσωπό της αϊμακωμένο από τα βάρσανα, έγευρε προς το στήθος. Έβηξε δλοένα και κωφώθηκε το κεφάλι της.

Κολλημένη στο φορέμά της, βράδιζε πλάι της η μικρή Μίνε. Φορούσε την καλύτερη ποδιά της, τα καινούργια πατσιουτά της και το φουστάνι της, που μόλις χτές της το είχε φάσει. Τα σκουρα μαλλιά της ξεφύεφαν κάτω από το μικρό σκούφο της. Το άνάστημά της έφτανε ίσασμε τους όμοους της γιαγιάς. Φαινόταν κωφασμένη και λυπημένη κι είχε δειλή έκφραση.

Μόλις έκλεισε πίσω τους η βαριά πόρτα, ο θυρωρός της ώδήγησε από ένα στενό διάδρομο μέσα σε μια σκοτεινή κίμαρα, όπου βασιλευε παγερό σιωπή.

Η Μίνε είχε άνοιξει τα φρεσινά κατάμαρα μάτια της και κίταζε γύρω της φοβισμένη. Όσοσο όμως βαστούσε τα δακρύα της, γιατί δεν ήθελε να την πάρουν τα κλάματα μπροστά στους Ξένους.

Τώρα έπρεπε ν' αποχαιρετιστούν με τη γιαγιά της.

Η γιαγιά στεκόταν εκεί άκήνη και κίταζε άνησυχη με τα θολά μάτια της τη μικρή. Έπαθμώσε να την παρηγορήσει κάπως και της έλεγε κάθε τόσο:

— Να που φτάσαμε λοιπόν, παιδί μου, καλό μου παιδί!...

Η παιδούλα στεκόταν μπροστά της άφωνα κι έκείνη έξακολούθησε:

— Για πές μου, αγαπημένη μου... Θα κάθισα φρόνιμα έδώ μέσα; Έδώ πέρα θάσαι καλά, πολύ καλύτερα από το σπίτι μας... Η γιαγιά σου είνε όρνόδα χωρών και σε λίγον καρδιά θα πεθινή... Τι θα γινώσουν έσύ τότε, αν δεν σ' έφερα έδώ;... Αυτή τη βδομάδα θα πάω κι εγώ στο Γηροκομείο, σ' ένα σπίτι όμοιο με τούτο... Έκει θα βρω κι άλλους καλούς ανθρώπους, θάχω ό,τι μου χρειάζεται και θα μωρσώσω ν' αναπαυθώ... Θάρρομαι όμως να σε βλέπω τακτικά... Θα φέρνω στην καλή μου Μίνε σακουλάρια με γλυκά... Θα της γράφεις και μια φορά της γιαγιάς σου, μικρούλα μου;... Θα τη θυμάσαι το βράδι στην προσεχή σου, μαζί με τον πατέρα σου και τη μητέρα σου;... Τώρα, ψυχή μου, πρέπει να σ' άφήσω, είνε ώρα να φύγω;... Μια γιατί κλαίς; Τι έκαθες και κλαίς; Δεν μου είλες ίποσχεθή προτήτερα ότι θα πάγης να κλαίς; Έσύ είναι καλή καπέλα, Μίνε... Έδώ πέρα που θα σ' άφήσω, θα ίδης τι καλά που θάιναι... Μαζάρι ναμνε κι εγώ μαζί σου, αλλά δεν μ' άφηνον, βλέπεις... Δώσε τώρα ένα φιλι στη γιαγιά σου και σέρε να παίξης με τ' άλλα κορίτσα!...

Κι ένω έλεγε τα λόγια αυτά, η φτωχή γιαγιά, φιλούσε γά τελευταία φορά το καθαρό στοργγγυλό στόμα, τα μάγουλα, το μέτωπο, τα μάτια της έγγονής της... Στο τέλος της φίλησε κι η Μίνε στα άχρωμα και ψηχρά μάγουλά της μ' ένα αίσθημα φόδου στο παιδικό πρόσωπό της... Έπειτα η γρηά πήρε στα ξαρωμένα χέρια της το μικρό κεράλι της Μίνε και την εκύτταξε με μια ξαφνική λάμψη στα γεροντικά μάτια της. Ύστερα άπλωσε τα χέρια της με τρυφερότητα στα μεταξένια μαλλιά της μικρούλας, έσοκμη τρέμοντας το κεφάλι της κι έδωσε στην αγαπημένη της την ειχή της. Σφουγγύσε τα δακρύα της και με το μαντήλι στα μάτια τραβήχτηκε ήσυχα προς την πόρτα.

— Καλή άντάμωσι, ψηχούλα μου!...

Η Μίνε διατηρούσε άκομα το θάρρος της και τραύλιζε:

— Στο καλό, γιαγιά! Θα ξαναβήθεις γρηγορα;...

Η γρηά προχώροσε με κλωνιζόμενο βήμα, πιο σκυφή από κάθε άλλη φορά, βήχοντας δλοένα...

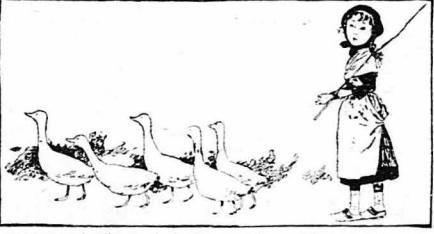
Ο ίδιος άνθρωπος που τότε άνοιξε προηγουμένως, την έπηρε και την ώδήγησε ως την έξοδο.

Η Μίνε, που είχε μένει μόνη της, άκουγε τώρα το βήμα της γιαγιάς ν' απομακρύνεται και να σβήνη...

Άξαρνα η έξώπορτα κλειστρκε βαρεία κι η Μίνε, που ήξερε πως η γιαγιά της βρισκόταν πεία στο δρόμο, κινεϊστηκε από έναν άπεριγραπτο τρόμο. Έπεσε απάνω σ' ένα κάθισμα, το κεράλι της έγειρε στο έξιλονο τραπέζι κι όλος ο σγκραχημένος πόνο της ξεσπασε σε σαρακατικά άναφυλλήττα:

— Γιαγιά μου!... Καλή μου γιαγιά!...

Φ. ΡΟΟΣΝΤΟΡΠ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΖΑΝ ΜΟΡΕΑΣ

Όταν ο Μορέας ήταν άρρωστος, κατά τις τελευταίες ημέρες της ζωής του, κάποιος φίλος του τον έδεβαίονε ότι γρηγορα θα σκηωθή άπ' το κρεβάτι.

— Να επανέλθω στη ζωή; τού ειπε ο ποιητής. Δηλαδή ν' άρχισω πάλι άπ' την άρχη τις ίδιες άνοησίες!...

— Όσοσο, τού παρετήρησε εήθης άμέσως ο Μπαρρές, είνε όρθαίο πράγμα να θεωρηται κανείς ως ο μεγαλύτερος ζών ποιητής της Γαλλίας.

— Να, μά γι' αυτό άκριβώς πρέπει να πεθάνω τώρα! άπάντησε ο Μορέας.

Κατά τις τελευταίες στιγμές της άγωνίας του ο Μορέας έλεγε:

— Είμαι εύχαριστημένος που πεθάνω τώρα την άνοιξη! Οθάχω λουλούδια στο φέρετρό μου!...

Σε μια στιγμή, κατόπιν, γνωρίζοντας προς την άφροσωμένη του Σουλθάν, της ειπε:

— Λουίζα, ειτε ζήσο ειτε πεθάνω, πρέπει να παίξετε την «Γιργένεια», (το γνωστό δράμα του) στη Γαλλία, Κομωδία του έρχόμενο καλοκαίρι.

— Μά τι είν' αυτά που λέτε; τού παρετήρησε εκείνη με τόνο έπαληρητικό. Θα ζήσετε...

— Όχι, πρέπει να πεθάνω... Ίσως η έπιτυχία μου να εξαρτάται από το θάνατο!... άπάντησε ο ποιητής.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

— Μά ήσουν εκεί όταν ο κατηγορούμενος έδερνε την πεθερά του, και δεν επενέδης; — Την έδερνε τόσο καλά, κύριε Πρόεδρε, όστε θεώρησα περιττή κάθε επέμβασι!...